

Η ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

2. Οι Κομνηνοί και η μερική αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας

α. Κατάσταση της αυτοκρατορίας

Όταν ο Αλέξιος Α' ανέβηκε στο θρόνο:

1. Το Βυζάντιο δεχόταν επίθεση και κινδύνευε σε όλα τα μέτωπα.
2. Οι εχθροί του Βυζαντίου ήταν οι:
  - **Νορμανδοί** που απειλούν τις ακτές της Ηπείρου.
  - **Κουμάνοι- Πατζινάκες** που λεηλατούν τα Βαλκάνια.
  - Οι **Σελτζούκοι -Τούρκοι** που κατακτούν τμήμα της Μικράς Ασίας.

▲ Αλέξιος Α' Κομνηνός
(1081-1118), ιδρυτής
της δυναστείας των
Κομνηνών.

β. Εσωτερική πολιτική

1. Οι Κομνηνοί στηρίχτηκαν στους ευγενείς εφαρμόζοντας το θεσμό της **Πρόνοιας** (παραχώρηση ισόβια αγροκτημάτων και φορολογικών εσόδων στους ευγενείς με αντάλλαγμα την παροχή στρατιωτικών υπηρεσιών).
2. Οι ευγενείς αυτοί ονομάζονται **προνοiάριοι** ή **στρατιώτες** και έγιναν η άρχουσα τάξη.
3. Οι απλοί αγρότες βυθίζονται στη φτώχεια.

Ιωάννης Κομνηνός

Μανουήλ Κομνηνός

γ. Εξωτερικές επιτυχίες

Αλέξιος Α΄

- Ανακαταλαμβάνει πόλεις της Μικράς Ασίας (Σμύρνη, Νίκαια, Έφεσος, Σάρδεις), εκμεταλλευόμενος συμφωνίες με τους σταυροφόρους.
- Στα Βαλκάνια με τη διπλωματία και τον πόλεμο απαλλάχτηκε από τους Πατζινάκες και τους Κουμάνους.

Ιωάννης Κομνηνός

- Καταλαμβάνει ξένα κρατίδια στη Μικρά Ασία.
- Φτάνει ως την Αντιόχεια.
- Επιβάλλει βυζαντινή κυριαρχία στους Σέρβους.
- Προσπάθησε να θέσει υπό βυζαντινή κηδεμονία το Ουγγρικό βασίλειο.

Μανουήλ Κομνηνός

- Ακολουθεί φιλοδυτική εσωτερική πολιτική.
- Συνάπτει ειρήνη με τους Ούγγρους, κυριαρχεί στα βορειοδυτικά Βαλκάνια και ταπεινώνει τους Σέρβους.
- Συνεχίζει τις εκστρατείες κατά Σελτζούκων στη Μικρά Ασία.

δ. Η στρατιωτική κατάρρευση

- Ο Μανουήλ Α΄ έκανε **παράτολμες εκστρατείες** στην Ιταλία, γεγονός που **ενθάρρυνε** τους Σελτζούκους για **επιθέσεις** εναντίον των εδαφών του Βυζαντίου.
- Ο βυζαντινός στρατός συντρίφθηκε στο **Μυριοκέφαλο** της **Φρυγίας** (1176) παγιώνοντας την παρουσία των Σελτζούκων στην Μικρά Ασία.
- Η νίκη αυτή παγίωσε τη θέση των Τούρκων στη Μικρά Ασία. Σταδιακά **εξισλαμίζονται** οι επαρχίες της Μικράς Ασίας λόγω των καταλήψεων των πόλεων, των σφαγών, της πείνας, των ασθενειών και της φυγής σε γειτονικές περιοχές.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοι είναι οι εχθροί του Βυζαντίου στα τέλη του 11ου αι.;
2. Ποιοι είναι οι προνοιάριοι;
3. Γιατί οι απλοί αγρότες βυθίστηκαν στην αθλιότητα;
4. Πώς ανέκτησε τη δυτική Μ. Ασία ο Αλέξιος Α';
5. Πώς απαλλάχτηκε από τις επιδρομές των Πατζινακών και των Κουμάνων;
6. Ποιες είναι οι στρατιωτικές επιτυχίες του Ιωάννη Κομνηνού;
7. Ποια πολιτική ακολούθησε ο Μανουήλ Α' Κομνηνός;
8. Ποιες ήταν οι επιτυχίες του στην εξωτερική πολιτική;
9. Πώς προκλήθηκε η ήττα στο Μυριοκέφαλο της Φρυγίας το 1176;
10. Ποιες συνέπειες είχε η ήττα στο Μυριοκέφαλο;